

Slovenski dom

Leto III.

Začetek pogajanj med Anglijo in Italijo ter zvezo štirih evropskih velesil

5. Anglija in Italija naj po sporazumu sodelujeta v vojaških vprašanjih na Sredozemskem morju, predvsem v predelu okrog Španije.

Kolce: —4. sončno, mirno, 110 cm snega, sredi

Problemi našega podeželja

Poučno predavanje inž. Zumra v okviru kat. akad. društva Dan ce, Zarje, Savice

Ljubljana, 22. februarja.

Suoči je v beli dvorani Uniona predaval v okviru Kat. akad. društva Danice, Zarje in Savice inž. Zumra o problemih našega podeželja. V uvodu je predavatelj poudaril, da živimo Slovenci na kosu zemlje, ki ga prepričljivo močnjavljajo, na svetu, katerega ni doslej nobena struja mogla stalno obvladati v taki meri, da bi nasprotno struja mogla v drugo smer odkloniti. Predavatelj je nato prešel na probleme našega podeželja in naglasil, da Slovenci prav za prav nimamo posebej ločenega problema podeželja in mesta, kajti za naše število prebivalstva imamo prej premalo mest in drugih središč, saj je komaj 15% naših ljudi, ki jih moremo smatrati za meščane.

Naša mesta in vasi

Pri pregledu naše zemlje vidimo, da imamo 16 mest in trgov s 500-1000 prebivalci, 24 mest in trgov s 1000-2000 prebivalci, 4 mesta in trge z več kot 2000-5000 prebivalci, 2 mesta s 4000-5000, 2 mesta s 5000-10000 (Celje, Jesenice), 1 mesto s 35.000 in 1 mesto s 85.000 prebivalci. Če upoštevamo tudi trge in mesta, ki imajo to ime iz preteklosti, pa se nič ne ločijo od vasi, dobimo 17,5% naših ljudi, tržanov in meščanov, 82,5% naših ljudi pa živi v vaseh.

Važnejši je pregled, kaj Slovenci delamo in od česa se živimo in kako smo po našem svetu razdeljeni. Povprečna gostota na 1 km² znaša 73 (ravno pol manj kot v Nemčiji) ter spadamo v Evropi med srednje gosto naseljene pokrajine. Nadpovprečno so naseljeni samo okraj: Šmarje pri Jelšah 81, Celje ok. 83, Brežice 87, Maribor desni breg 88, Ljubljana 88, Ptuj 88, Maribor levi breg 93, Lutomer 101, Lendava 110, Laško 118.

Naših ljudi je z življenjem navezanih na zemljo 60%, skupno 660.000, v obrti, industriji, trgovini, ki služijo kruh z rokami ali glavo, pa jih je 30% ali 330.000, svobodni poklici, rentijeri, vojaštvo in razni drugi 10% ali 110.000. Najnižji odstotek obrtnega, industrijskega in trgovskega delavstva je v okraju Ptuj okolica in sicer 1,9%, Murska Sobota ima 2,2%, Lendava 2,3%, Črnomelj 2,8%, Šmarje pri Jelšah 3, Krško 3,1, Maribor levi breg 3,1, Lutomer 3,4%. Ta pas, imenovani slovenski revni pas, predstavlja najrevnejše predele naše zemlje.

Kmetstvo in delavstvo pri nas

O splošnem gospodarskem stanju dežele velja, da je pojedelski stan najboljši zid pred vsemi močnimi potresi in krizami in da vsak napredek, za katerim težimo, neizogibno prinese novo valovanje in tudi trenja. Značilno je, da na delovni trg prihaja pri nas letno najmanj 10.000 novih delovnih moči, ki morajo najti svojo zaposlitev in kruh.

Naša dežela je v preteklosti imela že precej industrije. Naš lastni gospodarski razvoj pa ni

bil in ne bo nikoli namenjen neki zaključeni gospodarski enoti, ki bi prenesla avtarkijo. Uspelo nam je držati odprta vrata proti jugu, v zemlje sredozemskega bazena in proti vzhodu proti agrarnim pokrajinam, proti severu pa za one pridelke, ki jih ta potrebuje od nas. Naše meje so v preteklosti doživljale toliko premikov, da bi nam gospodarsko preveč enostranska orientacija znala narediti preveč škodo. Takšna enostranost je bil strah pred tekstilno industrijo, ki pa je nastala pri nas kar čez noč.

Ko so se pred 10-12 leti začele severne industrijske pokrajine organizirati, so za naš poljedelski izvoz začele delati težave, na drugi strani pa je vzporedno s tem razvojem pri nas industrializacija v pospešenem tempu napredovala. Spremenjena carinska politika države je imela za posledico, da se je del tekstilne industrije na Češkem in v Avstriji preselil k nam in zaposlil tako število naših ljudi, da si je težko misliti, da bi kje drugod mogli najti zaposlitev.

Naš narodni dohodek

Naš narodni dohodek imamo iz kmečke in obrtno-industrijske proizvodnje. Primerjava teh dohodkov nam da nazorno podobo o jedru in glavnem problemu slovenskega gospodarstva.

Naša kmečka proizvodnja nam donosa povprečne kosmate dohodeke iz poljedelstva okoli pol milijarde dinarjev letno, iz živinoreje 120 milj., iz vinogradništva 150 milj., iz sadjarstva 100 milj., iz gozdarstva 175 milj., skupno 1045 milijonov dinarjev za 720.000 ljudi ali povprečno letno bruto

1450 d nar'ev na osebo

Toliko znaša dohodek na osebo, ki je na to proizvodnjo navezana, čisti dohodek pa je vsaj še za polovico manjši.

Industrijska proizvodnja pa izplača na mezdah ljudem, ki nimajo nobenega kapitala, letno 900 milijonov ali vsaj trikrat toliko na osebo, ki je navezana na to proizvodnjo. Pri tem pa večina delavstva prejema manj kot znaša ekstenčni minimum.

Ta ugotovitev je tako presenetljiva, da se moramo vprašati, kako morejo na kmetih sploh živeti, če pa že delavci težko živijo, odkriva pa nam tudi vsoto neproduktivnosti naše kmetije.

Težko življenje kmeta

V zadnjem času se opaža tudi pri nas zmanjšanje v tej smeri. Prizad je namenil Zagrebu in Beogradu po 240.000 din za naloge, da se ugotovi, kako se ljudje hranijo. Naša banska uprava pripravila je za april anketo o potrebah naše kmetije. Poskusov o zaščiti kmečke imovine je več. Zanimivo pa je, da 30% naših ljudi v industriji zasluži neto toliko kot 60% ljudi na kmetiji, kar pomeni, da je naša industrijska proizvodnja daleč važnejša od kmečke.

Zanimivemu predavanju inž. Zumra je sledila prav tako zanimiva debata o problemih našega podeželja.

Z nožem nad svaka in sestro

Maribor, 22. februarja.

Danes se je vršila pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča razprava zaradi žalostnega dogodka, ki se je lanko leto 23. decembra odigral na Janževem vrhu v občini Cogelinci v Slov. goricah. Takrat je padel pod nožem lastnega svaka — podivjanega mladega fanta, posestnik Anton Safarič, njegova žena pa je bila težko ranjena. Žalosten dogodek se je odigral na sledeč način:

Dne 23. decembra so pri viničarju Matiji Kovačiču kolinili. Na furež sta bila povabljeni domača hčerka Ivana, ki je bila poročena v Ivanjeli ter njen mož Anton Safarič. Proti večeru, ko sta se Safaričeva že nameravala posloviti, pa je nastal v Kovačičevi družini nenaden prepri. Mati je namreč zalotila svojega sina Alojza Kovačiča, kako je naklaval vino v majoliko, da bi jo zanesel nekam iz hiše. Mati je sinu majoliko vzela ter mu ni dovolila nositi vina proč. Mladega, komaj 22 letnega fanta, kateremu je zlezlo vino v glavo, pa je odločen nastop matere tako razjezil, da jo je pograbil ter jo vrge ob tla. Materi je prihitel na pomoč oče, ki je skušal sina ustrahovati z lato v roki. Pa je besen fant še njega pograbil ter ga treščil na tla poleg matere in začel oba pretepati. Sedaj sta priskočila na pomoč še Safarič in njegova žena, da bi očeta in mater branila. Kovačič pa je naglo potegnil nož ter rani Safariča najprej v roko, ko pa se je ta ustrašil ter hotel pobeigniti iz hiše, je skočil še za njim ter ga trikrat zabodel v hrbet. Ker je hotela braniti svojega moža, je divjak zabodel še svojo sestro v prsi.

Safarič je zadobil smrtno poškodbe ter je kmalu umrl. Svak mu je bil dolgo rezilo noža zabodel trikrat v pljuča in eden od udarcev je rani tudi erce. Safaričeva žena Ivana, ki je tudi imela ranjena pljuča, je okrevala. Mladi Kovačič se sedaj zagovarja s silobranom, češ da je tudi svak, Safarič imel nož v rokah, oče pa da je hotel iti po sekuro ter da so ga nameravali ubiti. Zaradi tega da je bil prisiljen seči po nožu ter se braniti. Vendar vsi domači izpovedujejo, da ni imel Safarič noža in da ni imel oče namena navalliti na sina s sekuro. Razprava ob času poročila še traja.

Celjske novice

Celje, 21. februarja.

Gostovanje ljubljanske drame, Drevi ob pol 8 uprizori ljubljanska drama v mestnem gledališču Čapokovo dramo »Bela bolezen«. Predstava je za abonma. Pričetek predstave zaradi obširnega dela že ob pol 8.

Število brezposelnih po evidenci javne borze dela naraslo od 10. t. m., ko je bilo 1265 brezposelnih, do 20. t. m. na 1345. Med temi je 1205 moških in 142 žensk. Delo dobi: 6 hlapecev, 2 raznašalca blaga, 4 dekle, 4 natakarice, 3 kuharice, 2 perfektni sezonski kuharici, 3 servirke, hotelska sobarica in 2 gostilničarski služkinji.

Avtomobilska nesreča na Mariborski cesti. V nedeljo zvečer je šla po Mariborski cesti družba ljudi. Nasproti je pripeljal neki osební avtomobil, ki je zmerno vozil proti mestu. Petorica ljudi, ki je slišala avtomobilski znak, se je brž umaknila. Ker so pa šli nekateri na levo stran ceste, drugi pa na desno, je avtomobil podrl 23 letno kuharico Loranc Julijano. Na srečo je šofer hipoma ustavil avtomobil, sicer bi bila smrtna nesreča. Lorancovo so prenesli na policijsko stražnico v Gaberju, odkoder so jo z reševalnim avtomobilom prepeljali v celjsko bolnišnico. Lorancova je dobila poškodbe na glavi, vendar ni večje nevarnosti za življenje.

Pod udarom paragrafa

Ljubljana, 22. februarja.

Prav značilna je kriminalna statistika, ki jo sestavlja višje državno tožilstvo za Slovenijo. Mnogi sodni okraji niso lani zaznamovali hujših in težjih zločinov zoper življenje in telo, drugje okraji pa žal navedajo mnoge umore, uboje in poboje. Vinorodni kraji prednjačijo prav zaradi tega v zločinah, ko drugod ljudje mirno živijo in se kmetijski fantje le tu in tam nekoliko zlasajo. Mnogo pa se dalje zločini zoper tujo lastnino. Posebno so se zadnja leta razmnožile razne eleparije s hranilnimi knjižnicami. Pred malim kazenskim senatom v dvorani št. 79 se sedaj vrste obravnave proti raznim poklenim tatovom in vlomilcem.

Krade kot sraka

Marija Glavičeva, rojena 11. novembra 1904. na Savi pri Jesenicah, je koruplentno dekle. Črnaoka in lase ima črne kot oglje. Že 20 kazni ima zapisanih v kazenskih registrih. Krade, pravijo, kot sraka. Zna pa ljudi na vse močote načine preslepiti. Presedela je že več mesecev v Begunjah. Lani 24. decembra pred božičem je okoli polnočja prišla v hišo posestnice Marije Dreškove pri Zelimlju. Začela ji je praviti različne zgodbe. Nato pa se je priljuzgno izmislila, da ima bankovce za 500 din, jo je lepo prosila, če ga ji more izmenjati. Dreškova je šla v čumnatu, kjer hrani pod plevnjo kovance, in je čez nekaj minut prinesla v sobo hranilnici za din 75.000, torej za lepo vsoto 125.000 dinarjev.

Referent g. prof. Bitenc je sprožil skelečo rano, da naj se ponovno intervjuira pri ministrih, da bi prišlo v Celje v prvi draginski razred, saj je Celje najdražje mesto v Sloveniji. Mestni svet je to soglasno sprejel. K besedi se je še oglasil mestni svetnik g. dr. Skaberne, ki je čestital finančnemu referentu za toli veliko požrtvovalnost, ki jo je imel s proračunom. Poudaril je, da se ob odbori res potrudili, delo pa, ki ga je napravila mestna občina v preteklem letu, kaže, da so v občinskem odboru moške, ki se trudijo in hočejo ter tudi vodijo dobro občinsko gospodarstvo.

Pri tajni seji je bil sprejel na mestnem poglavarstvu kot konceptni uradnik pri predstojništvu mestne policije prom. jurist Velkavrh Ivan.

Izpred obrtnega sodišča

„Jaz bom tebi že hudiča pokazal“

Janko je bil zaposlen v kamnolomu kot delavec; z dvema sodelavcema je nakladal nalomljeno kamenje na dolne. Nekega dne ga je poltr brez predhodne 14 dnevne odpovedi odpustil. Janko je izdoževal mezdo za 14 dni; tožence se je branil plačati in je zatrjeval, da se je Janko upri poltrju, da ni hotel delati in ko ga je poltr na opozorilo, je Janko prostovoljno izstopil. Po pričaž se je dokazalo, da je moral tožnik z dvema drugima delavcema položiti nalomljeno kamenje v čoln, ki se je nahajal ob Ljubljani kak kilometer od kamnoloma. Delavec se pred potekom delovnega časa, ki bi bil moral trajati do

17. ure, vrnili v kamnolom, ne da bi bili čoln toliko napolnili, kolikor je bilo potrebno; poltr jih je samo pokaral rekoč, da morajo ubogati, kakor mora tudi on ubogati, če pa komu ni prav, lahko gre. Naslednjega dne so delavci prišli pravdošano na delo, Janko pa je prišel nekaj časa pozneje v boljši obleki in zahteval obračun; ko ga je poltr vprašal, če bo delal, je Janko odvrnil, da ne bo delal, in je odšel rekoč: »Jaz bom tebi že hudiča pokazal, boš plačal 14 dni.« Janko je tožbo zgubil; sodišče je bilo mnenja, da se poltrjeve besede »še komu ni prav, pa lahko gre« ne dajo tako tolmačiti, kakor da bi bil Janko takoj odpuščen, ampak je smatralo, da je samovoljno zapustil delo, da se mu tedaj ni mogla prisoditi nikakršna odškodnina.

Filmi,

ki jih velja videti... ali ne videti

Ešnapurski tiger. (Kino Matica.) Tisti gledalci, ki so se hodili v Tivolski kino, se bodo spomnili da je tam teklen svojčas nemli film z naslovom »Indijski nagrobni spomeniki«. Leta 1937 so se Nemci domislili, da ne bi bilo napak, če bi stvar še enkrat predložili občinstvu. Snov so razdelili na dva dela; prvi del, ki so ga nazvali »Ešnapurski tiger«, je zdaj na sporedu v kinu Matica. Drugi del, »Nagrobni spomeniki«, se nam obeta za prihodnji teden. Romantične dogodivščine glavnega junaka, Saše Demidova, ki po dolgi letih najde ženo, v katero se je bil zaljubil v Parizu, kot ženo ešnapurskega maharadža, privabljajo v kino tiste gledalce, ki radi gledajo »džungelski materiale: slone, tigre, neustrašene junake, odprta krokodilska žrela, ki so le za desetino sekunde prepočasna, divje požare in podobne »misterioznosti« Daljnega vzhoda. Gustav Diessl, Hans Stüwe, La Jana in Theo Lingen so glavni junaki te »epopeje Daljnega vzhoda«. Priznati je treba, da je tempo vzdrževan še kar dobro. Filmu je v prid tudi dejstvo, da je bil velik del posnetkov opravljen na kraju samem.

Požar v Florijanski ulici

Ljubljana, 22. februarja.

Reševalna in gasilska postaja v Mestnem domu je bila davi ob 7.14 telefonično obveščena, da je izbruhnil v Serjakovi hiši št. 11 v Florijanski ulici hud požar v I. nadstropju. Začel je goriti tram, ki je bil vžidan v dimnik. Gasilci so takoj stopili v akcijo. Motorna brizgalna ni prišla v funkcijo, ker so gasilci z ročno brizgalno kmalu požar ugasili. Razkopati so morali cel strop. Škoda znaša okoli 5000 din. Gašenje je trajalo dobro uro. Nekateri gasilci, ki so bili v stanovanju, so bili vsi od prahu opraseni in je bila akcija prav težavna.

Vesti iz Kranja

V jeseni bo v Kranju velika razstava. »Združenje obrtnikov Kranja« je priredilo pred dvema leti dobro uspešno obrtno razstavo, vendar se je bila že takrat izrazila želja, da bi bila prihodnja razstava v še veliko večjem obsegu in da bi se naj k razstavi pritegnilo kmetijstvo, mlekarstvo, trgovina in industrija. Ker je že zgotovljeno novo ljudsko šolsko poslopje, ki bi bilo jako primerno za tako razstavo, je začelo »Združenje obrtnikov« živahno akcijo za prireditve velike razstave v jeseni v prostorih te šole, pri kateri naj bi sodelovala vsa Gorenjska. Upamo, da bo »Združenje obrtnikov« s svojim naštrom uspešno in da bo našlo vso pomoč in zaslombo pri oblasteh in tako razvilo v letošnji jeseni majhen velesejem, ki bo prinesel veliko v dobrobit obrtnikov, trgovine in industrije na Gorenjskem.

KINO SLOGA

Danes premiera pustolovnega filma iz življenja zlatokopov na snežnih poljanah divje Aljasko

BELI VOLK

po istoimenskem romanu JACK LONDONA,

Proračunska seja mestnega sveta celjskega za leto 1938-39

Celje, 22. februarja.

Včeraj ob 20 zvečer je bila v posvetovalnici na mestnem poglavarstvu seja celjskega mestnega sveta za proračunsko leto 1938-39. Zupan g. Mihelič je podal blagajniško stanje mestne blagajne, ki je bilo dne 1. februarja. Izkaz dohodkov na občinskih davcih in taksah v času od 1. aprila 1937. do 31. januarja 1938. znaša skupno 5.279.817 din. Blagajniško stanje 1. februarja skupno 12.704.797 din, izdatkov 11.952.044.10 dinarjev, prebitkov je bilo 722.753.62 din. Pri proračunu so sodelovali na željo mestnega sveta zastopniki trgovcev, obrtnikov in hišnih posestnikov, ki so stavili svoje predloge, katere je mestni svet upošteval.

Od Okrajnega odbora za zavarovanje delavcev iz Zagreba je prišel na mestno poglavarstvo dopis, e katerim poroča glavni odbor mestnemu svetu, da bo prišlo vprašanje gradbe delavskega doma v Celju na eji, ki bo meseca marea v Zagrebu. Kanalska naklada znaša 2% in se bo primeroma razdelila na štiri skupine, in sicer po prostornini. Ker je v načrtu Kanalska zgradba v Gaberju in osrednji prekop, kamor bi se stekali vsi drugi, se tovarnam v Gaberju in Hudinji plačevanje odloži do izvršitve. Mestni svet je odobril znesek din 30.000 za nužno popravilo strehe na okrajnem poglavarstvu. Stroški naj se poravnajo iz redne dotacije. Odtegnje naj se letno 6000 din. Hišni posestniki, ki so podpisali pogodbo mestne občine, da bodo prispevali za kanalizacijo vsak po 100 din, zdaj zahtevajo od mestnega sveta, da se jim povrne denar. Sicer je mestni svet dal točne pogoje za izvršitev kanalizacije, kljub temu je sklep gradbenega odbora izjema, da se vrne posestnikom denar, v bodoče pa bo mestni svet natančneje pazil na pogodbe. V naselju med cinkarno in Vestnovno tovarno bo napravljen 1700 m dolgi prekop. Dela bodo razdelili v 3 odseke in bodo stala 390.000 dinarjev. Mestni svet je odobril znesek 157.000 din za najnujnejša dela. Jarek bo globok in se bo izlival v Voglajno. Mestni svet je sprejel poročilo uprave Zdravstvenega doma. Zaradi pretesnih prostorov na mestnem poglavarstvu se bodo uradi tehničnega oddelka preselili v preurejeno Vinklerjevo hišo v Gosposki ulici.

Finančni referent g. Vinko Prelog o novem proračunu:

Mestni proračun za l. 1938-39 i. s. proračun mestnega zaklada s podjetji, izredni proračun za regulacijo Savinje in pritokov, sklada za regulacijo Celja ter izredni proračun je prišel v razpravo in sklepanje. V rednem proračunu je 16.535.719 din izdatkov in prav toliko dohodkov. Letošnji proračun je za 1.538.056 din večji od lanskega. Celotno sliko dajejo sledeči podatki: Osební izdatki znašajo 2.388.337 din, materialni izdatki 6.507.875 din, skupno 8.896.212 din. V celotnem proračunu znašajo torej 53%. Osební in materialni izdatki mestnih podjetij in ustanov znašajo skupno 7.639.507 dinarjev. Predloženi proračun odgovarja popolnoma vzorcu, ki ga je izdal minister za finance. Ne razlikuje se bistveno od nobenega proračuna, ki ga je sprejela eedanja občinska uprava. Razlika se je izvršila samo v tem, da so se izločile pri mestni klavnici pri dohodkih davčnine in se vnesle v pravilno partijo trošarin. Letos se je prvič vnesel proračun mestnega zavetišča. Oseb-

Blodnja po severni ledeni plošči

Vodja ruskih raziskovalcev severnih pokrajin, Ivan Papanin, je pred kratkim poročal nekemu časopisu po radiu s svojega »broda«:

»Za mesec blodimo s svojo ledeno barko sredi arktičnega morja. Vendar se nič ne pritožujemo. Ne smete misliti, da je naše delo Bog ve kako naporeno. Največje težave nam je povzročila priprava naše opreme in vprašanje, kako dospeti na ploščo. Najprej smo se mislili kar s padali spustiti na led, ker je bilo komaj verjetno, da bi mogla več ton težka letala brez sitnosti pristati. Toda naši letalci, ki so takega pristajanja vajeni, so nas imenito postavili na ploščo.

Nato smo se takoj lotili postavljanja šotorov in nameščanja raznih znanstvenih merilnih naprav. V začetku nam je taljenje ledu povzročalo silne sitnosti; neprestano smo morali menjavati prostor in šivati šotorno platno, katero nam je trgal veter in snežni viharji.

Obleka

Velikanski klobučevinasti škornji, ki bi povsod drugod zbudili smeh, nam zelo prav pridejo. Obujemo si debele, s kožuhom obložene nogavice, ki nas dobro grejejo. Izvrstna za toploto je tudi naša obleka iz jelenje kože, ki nas pri delu skoro nič ne ovira. Ponoči pa se imenito ogrejemo v svojih spalnih vrečah iz volčje kože. — Naši šotori so na zunaj črni in na videz zelo žalostni, v notranjosti pa so udobni in še dokaj topli. Njihovo ogrodje je iz duralumina, čez katero je napeto platno. V začetku je zadostovala dvojna streha, s pritiskom zime pa smo morali dodati še eno.

Prehrana

Največji znanstveniki so dolgo časa proučevali za nas primerno hrano. V svojih prejšnjih potovanjih na Severni tečaj smo se zadovoljili z običajnimi mesnimi konzervami in čokolado. Seveda je taka hrana mogoča le za krajši čas; če bi jo uživali mi vse te mesece, bi že zdavnaj zboleli. Zato smo se založili z najrazličnejšimi proizvodi, kakor: tabletami za juho, mesnimi praški, moko, raznimi mezgami, svežim mesom, ribami itd. Hranimo se torej mentno, samo časa nam primanjkuje. Pomislite le, da imamo ogromno dela, da se niti naspiti ne utegnemo.

Radijska postaja

nas je s svojim izrednim delovanjem zelo presenetila. Z njo smo v neprestani zvezi s svetom; če ni-

mamo nobenih uradnih poročil, se pogovarjamo z ljubitelji radia iz skoro vsega sveta. Tako smo imeli že večkrat prijateljske pogovore z neko postajo iz Južne Avstralije. Radi radia smo lahko vedno dobre volje.

Potrebno silo za našo postajo dobimo bodisi z

Večni upornik - ljubitelj svobode

Te dni so sodili v Nemčiji protestantskega pastora Niemöllerja, obtoženega »napada na državno varnost, žalitev nemških vodilnih osebnosti in lažnih izjav«.

Martin Niemöller je bil že od zgodnje mladosti zelo neimrnen narave. Vedno je sanjiral o verških svobodnih planjavah, o pokrajinah, kjer bi bil popolnoma neodvisen, sam svoj gospod. Ko je izbruhnila svetovna vojna, je postal mornariški častnik in poveljnik podmornice. S svojo drznostjo je strahoval vse okoli sebe. — Ko je vojna minila in je Niemöller moral oddati svoje ladje, se je on krakomalo uprl in tako ohranil Nemčiji edino podmornico.

Ostali je brez zasluzka, potikal se okoli, prijel

malim motorčkom, ki ga goni veter, bodisi, kadar veter ni dosti močan, z motorjem na bencin. Imeli smo srečo, da je bil veter vedno dosti močan in da ni bilo treba uporabljati drugega motorja, ki nič kaj dobro ne deluje. Motor na veter pa je tako dober in veter vedno tako hud, da pošiljamo lahko daljše članke za časopise in štirikratna dnevna poročila o vremenu.

Počutimo se izvrstno in z veseljem pričakujemo dan svojega povratka.

Mestece Engelberg v Švici, kjer bodo 5. marca smučarske tekme za svetovno prvenstvo.

Kako se je poročil „X“

V neki vasi v Srednji Angliji so imeli pred nedavnim poroko, pri kateri ni bilo navzočih nič manj kot 300 ljudi, to se pravi, vsa vas. Po poročnem obredu sta se morala zakonca tudi podpisati v »knjigo poročencev«. Nemalo pa so bili navzoči začuden, ko so videli, da je ženin prijel pero z zobmi in se podpisal v knjigo z »X«, namesto s polnim imenom.

Ženin je bil ob svojem prazniku poroke naj-srečnejši človek na svetu, kakor je pač srečen gotovo skoro vsak ženin ali nevesta. Izpolnila se mu je pač zadnja in najsrečnejša želja.

Pred nekaj leti se mu je pripetila nesreča, pri kateri je izgubil obe roki. V bolnišnici je z veliko vneto skrbela zanj neka bolničarka. Skrbno se je zanimala za njegovo zdravstveno stanje tudi še potem, ko je nesrečni mož brez rok zapustil bolnišnico. Tedaj sta oba sklenila, da gresta skupaj v življenje in da se poročita. Ko so ljudje v tej vasi zvedeli, da bo poroka, nihče ni hotel zamuditi te prilike, da ne bi vsaj malo napasel svojega »firbaca«, ko se bosta vzela dva srečna, pri vseh toliko priljubljen človeka. Tamkajšnjemu anglikanskemu duhovniku je nekdo tudi povedal, da se ženin ne bo mogel vpisati v »knjigo poročencev«, ker je brez rok, in da bo to storila v njegovem imenu izvoljenka. Duhovnik je vztrajal na tem, da se mora mož na vsak način sam podpisati v ono knjigo, pa naj se zgodi to kakorkoli že. Zadoštuje že tudi, če se podpiše le z eno samo črko. Mož pa si znal pomagati tudi iz te zadrege, prijel je peresnik z zobmi in napisal v »knjigo poročencev« eno samo črko »X«.

Bajram - praznik daritve

Muslimani so pravkar obhajali praznik »Kurban-Bajram«, kar bi se po naše reklo »praznik daritve«. Nemško časopisje piše, da so ti muslimanski prazniki zadnji ostanek orientalistva v Evropi. Tujec, ki pride v Carigrad — veliko mesto muslimanov — se ne more načuditi navadi, da ob teh praznikih leže vsepovsod zaklana jagnjeta, ki niso namenjena za kakšno gostijo, pač pa jih imajo muslimani ob teh dneh navado le žrtvovati kot bogudopadajoč dar. Muslimanska vera predpisuje, da vsak musliman od svojih živali na ta dan žrtvuje najdražjo, če je pa premočnejši, jih je dolžan položiti na žrtvenik muslimanskega boga še več. Carigradska mestna oblast pa se po poročilih nekaterih časopisov zadnje čase zelo prizadeva, da bi se ti ostanke orientalistva tudi v Carigradu, čeprav je to veliko mesto muslimanov, odpravili in da tujec ne bi dobil vtisa, da je prišel v kakšno zaostalo, nemoderno mesto, ali da bi takšne slike celo lovil v svojo fotografsko kamero. Tako so prepovedali, da bi na carigradskih ulicah kdo vozil z oslom. Žrtvovanja ovac ob prazniku bajramu pač še ni bilo mogoče prepovedati, ker bi bil preveč užaljen muslimanski verski čut.

Ljudje iz zahodnih evropskih držav — tako piše dalje nemški časopis — si ne morejo predstavljati, kako in čemu naj človek zakolje ravno ono žival, ki mu je najdražja. Vendar tako delajo muslimani na praznik Bajram! Abraham je bil pripravljen darovati Bogu to, kar mu je bilo najdražje — nekaj podobnega delajo zdaj tudi muslimani, ki pokladajo na žrtvenik svojemu bogu svoje

Mussolinijev sin Bruno in njegova izvoljenka Gina Ruberti.

Zrakoplovne nesreče

so kljub navidezni toliki varnosti razmeroma precej številne. V letih po vojni so se ponesrečili že naslednji zrakoplovi:

R 34 (angleški) 31. januarja 1921. Zrlet ni bilo. R 38 (angleški) 24. avgusta 1921. Razletel se je v Hulslem zalivu in pogubil vso posadko.

Dixmude (francoski) se je razletel 21. decembra 1921 blizu Sicilije. Vsa posadka je poginila.

Shennandoah (ameriški). Ujela ga je nevihta 3. septembra 1925 blizu Lakehursta. Bil je že napolnjen s helijem, zato se ni vžgal, vendar je bilo med 43 ljudmi 14 mrtvih.

Italija (italijanski) se je zaletel v neko sipino 23. maja 1928. in pokopal 8 ljudi. General Nobile je bil ranjen.

R 101 (angleški) se je vžgal 4. oktobra blizu Pariza. Od 54 potnikov so ostali pri življenju le 4.

Akron (ameriški) je zajel vihar 4. aprila 1933 in ga z 72 ljudmi vred potopil v morje.

Macon (ameriški) je padel 13. febr. 1935 v morje, toda vso posadko razen dveh so rešile ladje.

Hindenburg (nemški), se je vžgal 8. maja 1937 nad pristajališčem v Lakehurstu (Amerika). Med 100 potniki jih je 66 ostalo pri življenju.

Zadnjič pa se je ponesrečil ruski zrakoplov V-6, ki je hitel na pomoč Papaninovi skupini.

»Zakaj mi nočete dati svoje hčere? Saj sem zelo soliden človek: ne pijem, ne kadim in ne igram.«

»Prav radi tega Vas ne maram. Nočem, da bi mi žena vedno stavila Vas za zgled!«

Radio

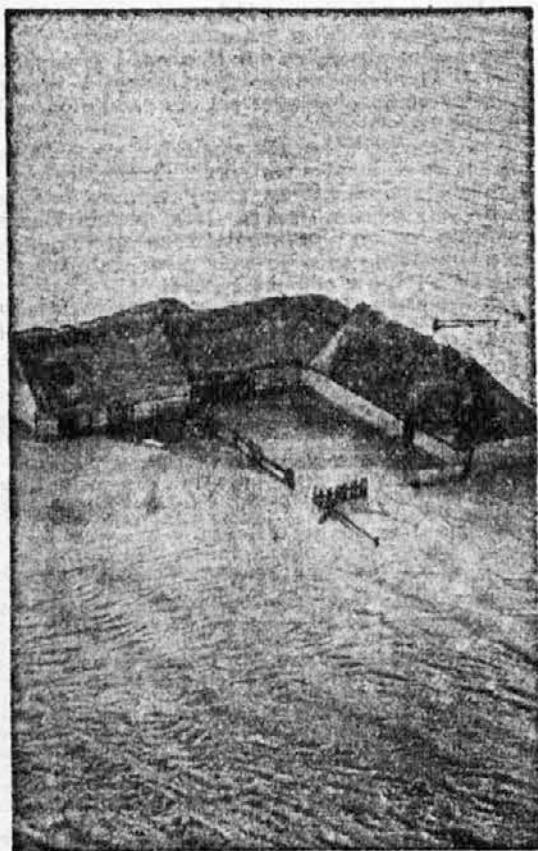
Programi Radio Ljubljana

Torek, 22. febr.: 11 Solska ura: Izdelajmo še nekaj jadralnih letal, pogovor in navodila (z. Miroslav Zor) — 12 Domača zabava (plošča) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Koncert Radijskega orkestra — 14 Napovedi — 15 Plesna glasba na dveh klavirjih (gd. Silva Hrašovec in ga. B. Šapla-Cernivec) — 18.40 Judje in gospodarstvo (z. urednik Fr. Terseglav) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zabavni zvočni tednik — 20 Mozart: Mala serenada (pl.) — 20.30 H. Kleist: Razbiti vrč, veseloligra. Izvajajo člani rad. igr. druž. — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Koncert Radijskega orkestra.

Drugi programi

Torek, 22. febr.: Belgrad: 20 Komorni koncert, 21 Koncert, 22.20 Ples. glasba — Zagreb: 20 Klavir, 20.30 Hrvške pesmi, 21.30 Harmonika, 22.20 Plesna glasba — Dunaj: 20.40 Moderna balada, 22.20 Čelo, 22.55 Kvartet — Budimpešta: 19.45 Koncert, 22 Jaza, 23 Kvartet — Rim-Bari: 17.15 Komorna glasba, 21 Violina, 22.10 Prenos koncerta iz glasbene akademije — Praga: 19.30 Zabavna glasba — Varšava: 20 Plesna glasba, 21 Opera — Šofija: 20.15 Pevski koncert, 21 Komorna glasba, 22 Plesna glasba — Königsberg: 19.10 Plesna glasba — Hamburg: 19.10 Plesna zabava — Stuttgart: 20 Koronice in plesna glasba — Monakovo: 20.40 Sodobni italijanski skladatelji — Budimpešta: 20.05 Simf. koncert.

najljubše živali. Čim rajši ima kdo kakšno žival, tembolj je bogudopadljivo, če jo na praznik »Kurban-Bajram« daruje bogu. Ni ravno treba, da bi bila ta žival ovca. Lahko daruje katerokoli žival, ki mu je draga. Žrtvuje seveda tudi lahko žival, ki mu je samo v napatje, toda takšna daritev pred njihovim bogom ni nič vredna.

Slika z zadnjih povodnj na Angleškem.

ROBERT LORD

16

POD ČRNO KRINKO

Dolgo časa je bilo treba, da se je Frank pomiril od razburjenja, ki ga je preživel čez dan. Ni znal sam s seboj priti na jasno. Neprestano ga je tiščalo ono veliko razočaranje in pomalem je zgubljal zaupanje vase. Zaupanje, ki ga je držalo na površju v vsem vihnem boju vsakdanjega življenja... V tej veri je vzel tudi Ruth za ženo, kupil hišo in vzgajal sina... Danes pa se je vse to pretreslo v temeljih...

Prvi petelini so se že začeli oglašati, Frank pa še vedno ni zaspal. Govor, ki ga je prej poslušal po radiu, je sprožil v njegovi duši nova, dozda skrita občutja. Postajal je drugačen človek.

VI.

Nenavaden uspeh filmske predstave.

Ko sta Ed in Betty ta večer zapustila Frankovo hišo, sta počasi krenila po cesti do avtobusne postaje, da se odpeljeta v sredo Pine Lakea.

Betty je bila nenavadno tiha. Njo je Frankova neizgovorljiva prevzela. To dekletce je imelo od sile dobro srce. Dokazala je to, ko sta z Edom pri večerji sklenila, da gresta k Franku in Ruthi in ju malo razvedrita. Toda, to se jima ni posrečilo... Zato sta malo slabe volje počasi šla drug ob drugem in molčala.

Neprijetno tišino je pretrgala Betty:

»Poslušajte, Ed, Frank mi pa res ne ugaja... Toliko je besen!...«

»Ne razumem ga. Poznam ga, da ima trdne živce, pa ga je ta neizgovorljiva vrgla s tira, da se ni znal več premagovati...«

»Uboga Ruth! Ste videli, kako je trepetala pred njim... Ko sem ji dala roko, se je vsa tresla... Franka ima zelo rada, samo tega nikdar ne pokaže. Ponosna je...«

»Ruth je izvrstna žena... je pristavil potihno Ed.

»Jaz bi šla najrajši domov. Ed, kako bi bilo, če ne bi šla v kino?«

»Poslušajte, dekle... oprostite, gospodična, če je Frank danes znorel, ali morava zato tudi midva? Sicer ga imam zelo rada in lahko rečem, da je on edini moj prijatelj, toda z vami bi šel vendar rad v kino. Kaj bi nama rekli doma, če se zdaj vrneva kakor poparjena psička?«

»No, dobro, pa pojdiva. Naj bo... Tu je avtobus.«

Ed je pomagal Betty, da je stopila po visokih stopnicah. Udobno sta sedla v naslanjače. Avtobus je takoj odpeljal proti središču mesta. Polno luči je gorelo. Reklame so se svetlikale v raznih barvah.

Bila je topla poletna noč. Ed bi bil rajši šel na sprehod. Ker pa je Betty toliko želela v kino, ji je ustregel. Med potjo je premišljeval. Na skrivaj je opazoval lepo, mlado dekle, ki je imelo nanj silen vpliv... Sedel je poleg nje nekam miren, kakor da bi se bil sam vase pogreznil. Kadar je bil sam, se je imel vsega v oblasti, če pa je bila poleg njega Betty, se je čutil začuda negotovega, kakor da bi neprestano pred čem trepetal. Poskušal si je razložiti to nenadno spremembo, pa ni imel dosti časa, ker je avtobus že obstal na trgu, prav pred vhom v kino.

»Smo že tu,« ga je potegnila Betty. »Kaj ste se toliko zamislili?«

Hitro sta stopila z avtomobila.

»No, bomo videli, kaj vrte danes. Povem, da ljubavnih limonad ne maram,« je moral pripomniti Ed, preden sta stopila v kino.

Ko sta si ogledala slike, je Betty vsa navdušena začela hvaliti film:

»Oh, krasno bo. To igralko obožavam. Pojdiva to gledati!«

»Da, to bo nekaj za vas. Če bi bilo po mojem, bi rajši gledal kak gangsterski film. Tam je življenje! To — pa je samo ljubavno mijavkanje pod razcvetelimi kulisami...«

»Morda bi bilo za vas prav kaj takšnega potrebno, tovariš,« je s porednim nasmeškom dejala Betty.

Šla sta v kino. Ed je kupil vstopnico tudi za Betty. Ona je igrala veliko damo in se ni upirala, da bi Ed zanj plačeval.

Predstava se je bila že začela, tako da sta malo zamudila. Dotipala sta se v temi do dveh mehkih sedežev in hitro sedla. Zapuščeno dekle na platnu je pelo, žalovalo na obali ribnika za dragim in tožilo,

»Jaz nikdar ne pojem, kadar sem žalosten...« je zašepetal Ed Betty na uho.

»Tiho, ne kvarite mi užitka... To je opereta, kaj ne vidite?«

Prizori so se menjavali. Potem se je pokazal nekak mladenič ter poljubil nesrečno dekle...

Ed se spet ni mogel zdržati, da ne bi pripomnil nečesa:

»Psst...« ga je znova morala opomniti Betty.

Ed je precej raztreseno in ne preveč potrpežljivo gledal in poslušal filmsko zgodbo o nesrečnem dekletu, ki je postajalo vse bolj srečno in zadovoljno, čim bližje je bil film koncu. Raztresen pa je bil še bolj zaradi tega, ker je ob njem sedela Betty. Skoraj je čutil vsak utrip njenih mišic. Sam sebi se je zdel velik junak, ko so njegovi trdi prsti nehoti zadeli ob njeno mehko roko. Pustila je, da je pestoval njene majhne prste.

Predstava je bila pri kraju. V dvorani so prižgali luči.

»Krasno je bilo,« je prva spregovorila Betty.

»Kaj mislite? Film?... Da, že, toda jaz imam rajši romarske filme.«

»Nikar se ne delajte zanimivega... Pojdiva domov!«

Počasi sta se prerila iz dvorane. Ed ni bil prav nič zato, da bi šel že domov.

»Kako bi bilo, če bi šla še na sladoled? Vroče mi je...«

»Ste že pred predstavo pili pivo... Meni ni prav nič vroče. Lahko tudi grem, če hočete. Saj je vseeno, ko sva že tu,« je dejala Betty in se naredila, kakor da ji je to zelo prav.

Šla sta v bližnji bar, sedla v kot in naročila sladoled.

»Ed, kar priznajte, da vam je v kinu ugajalo.«

»O, da, lepo je bilo. A film mi ni bil preveč všeč.«

»Kako morete tako reči! Ali nimate prav nič smisla za romantičnost?«

»Kako to, da ne?«

»No romantični ste že... Kako lepo je videti, če si sedita nasproti dva zaljubljenca...« — Pri teh besedah je blisk iz Bettyinih oči osvrknil Eda.

»Če je že tako, imam mnogo rajši, če sem sam prizadet, kakor pa, da bi gledal samo druge...« se je posrečilo spregovoriti Edu, ki je nenadno začutil v sebi precej poguma.